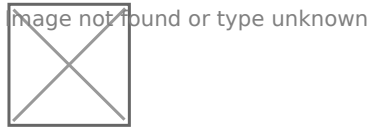

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης: «Δεν είμαι ούτε αγγλόφιλος, ούτε γαλλόφιλος, είμαι... θεόφιλος»!

/ [Ιστορία - Εθνικά Θέματα](#)

(Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=397231>)

- Γράφει ο Μιχάλης Κουτσός, Φιλολόγος – Συγγραφέας

Ρωσία

Η Ρωσία ο δεύτερος, και ίσως πιο σημαντικός νικητής των Ναπολεόντειων Πολέμων, βρίσκεται σε συνεχή αντιπαράθεση με την γειτονική αυτοκρατορία του Σουλτάνου. Ο Ρωσοτουρκικός πόλεμος του 1768-1774 λήγει με την συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή, η οποία έθετε υπό την προστασία της τσαρικής Ρωσίας όλους του πληθυσμούς που κατοικούν εντός των συνόρων της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Οι «Ρωμιοί» εδώ και αιώνες περιμένουν την απελευθέρωσή τους από τους Ρώσους, ως συνεχιστές της Ορθοδοξίας.

Τα προηγούμενα 50 χρόνια οι ορθόδοξοι των Βαλκανίων εμπεδώνουν ότι η μοίρα τους συνδέεται με εκείνη της Ρωσίας, μιας δύναμης που είναι αναθεωρητική εις βάρος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Όμως στις 14 Μαρτίου 1821 η Ρωσία με εντολή του Τσάρου Αλέξανδρου, ο Καποδίστριας στέλνει στον Υψηλάντη την επιστολή με την οποία αποκηρύσσει την Επανάσταση. Τώρα το μόνο που μπορεί να προσφέρει η Ρωσία είναι η ουδετερότητα.

Η Ρωσία, παρόλα αυτά, παραμένει στα άκρα. Αξιοποιεί τον τίτλο της σαν προστάτιδα δύναμη για την εφαρμογή μιας προσχηματικής εξωτερικής πολιτικής και την σταδιακή διείσδυση στα εσωτερικά πράγματα των Οθωμανών. Ο μύθος της ρωσικής εξάπλωσης αξιοποιείται σημαντικά από την Φιλική Εταιρεία για την συσπείρωση και την ανύψωση του ηθικού των επαναστατημένων Ελλήνων. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι η Εταιρεία συγκροτήθηκε στην ρωσική πόλη της Οδησσού και λειτούργησε ανενόχλητα εντός της ευρύτερης επικράτειας της.

Τον Ιανουάριο του 1824, η Ρωσία υποβάλλει προς τις άλλες Μεγάλες Δυνάμεις και την Οθωμανική Αυτοκρατορία υπόμνημα για την επίλυση του ελληνικού

ζητήματος. Το Σχέδιο των τριών τμημάτων, προβλέπει την δημιουργία τριών αυτόνομων ελληνικών κρατικών μορφωμάτων με καθεστώς ηγεμονιών. Τα κρατίδια αυτά θα ήταν φόρου υποτελή στην Πύλη, η οποία θα διατηρούσε ορισμένες φρουρές με περιορισμένες ωστόσο αρμοδιότητες. Η προτεινόμενη ρύθμιση παραπέμπει στο νομικό καθεστώς των Παραδουνάβιων Ηγεμονιών, το οποίο επιτρέπει στη Ρωσία να επεμβαίνει στο εσωτερικό τους. Έτσι, παρότι οι άλλες Δυνάμεις δεν απέρριψαν το σχέδιο, δε συνέβαλαν για την προώθησή του κάτι που τελικά συνέβη τρεισήμισι χρόνια αργότερα στο Ναβαρίνο.

Ο Νικόλαος, διάδοχος του Τσάρου Αλεξάνδρου, βλέπει πως η Μεγάλη Βρετανία με τους διπλωματικούς της ελιγμούς και την χορήγηση των δανείων επιδιώκει να αναδειχθεί σε πρωταγωνιστική δύναμη στην μετεπαναστατική Ελλάδα και δεν θέλει να το επιτρέψει. Η ναυμαχία του Ναβαρίνου και ο θρίαμβος των προστάτιδων δυνάμεων έναντι του Τουρκοαιγυπτιακού στόλου θα πυροδοτήσει έναν νέο Ρωσοτουρκικό πόλεμο το 1828. Η Συνθήκη Ειρήνης της Αδριανουπόλεως υποχρεώνει τον Σουλτάνο να υποσχεθεί την αυτονομία στην Ελλάδα και βάζει τα θεμέλια για την τελική πράξη της ανεξαρτησίας, την Συνθήκη του Λονδίνου 1830.

Έτσι από το «σχέδιο των τριών τμημάτων» της Ρωσίας και μετά την υπογραφή διάφορων συμφωνιών θα φτάσουμε στο Πρωτόκολλο του Λονδίνου του 1829, που αναγνωρίζει αυτόνομο ελληνικό κράτος αλλά και ντε φάκτο το δικαίωμα στις Ευρωπαϊκές Δυνάμεις να επεμβαίνουν στα «εσωτερικά της Τουρκίας», την οποία αποδέχεται η Τουρκία στο πλαίσιο των διεθνών εξελίξεων.

Η Ρωσία φαινόταν ο φυσικός προστάτης των Ελλήνων αλλά δεν ήταν. Οι τσάροι στην πραγματικότητα είχαν από τη μια να αντιμετωπίσουν μια εχθρική Τουρκία και από την άλλη έναν συνασπισμό αγγλογαλλικών συμφερόντων που απειλούσε να εισέλθει στη Βαλκανική μετά τη διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Το Ρωσικό κόμμα

Το Ρωσικό κόμμα ήταν ελληνική πολιτική παράταξη των πρώτων χρόνων ύπαρξης του ελληνικού κράτους, φίλα προσκείμενη στη Ρωσική Αυτοκρατορία. Άρχισε να διαμορφώνεται περί το 1825-26 με αρχηγό τον Ανδρέα Μεταξά, συγχρόνως περίπου με τα άλλα δύο κόμματα. Όπως φαίνεται και από την ονομασία, η κάθε παράταξη προσέβλεπε στην αντίστοιχη μεγάλη Δύναμη για βοήθεια σε εθνικό επίπεδο αλλά αυτή στην πραγματικότητα είχε ως στόχο της να επιβάλει την κυριαρχία της στην Ελλάδα.

Το Ρωσικό κόμμα διατηρούσε επαφή με τη Ρωσική διπλωματική αποστολή και είχε μεγάλη υποστήριξη στην Πελοπόννησο. Έριχνε μεγάλο βάρος στην προάσπιση της

Ορθοδοξίας, γεγονός που του προσέδωσε μεγαλύτερο λαϊκό έρεισμα. Επιφανείς υποστηρικτές του ήταν ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο Κίτσος Τζαβέλας, ο Ανδρέας Μεταξάς και ο Γενναίος Κολοκοτρώνης.

Όταν όμως ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ρωτήθηκε σε ποιο κόμμα ανήκει, απάντησε: «Δεν είμαι ούτε αγγλόφιλος, ούτε γαλλόφιλος, είμαι... θεόφιλος» !

Γαλλία

Εν αντιθέσει με τις πρώτες δύο συντηρητικές δυνάμεις, το Βασίλειο της Γαλλίας εξετάζει με περισσότερο θετικό τρόπο το ελληνικό ζήτημα. Από την εποχή ακόμα του Ναπολέοντος, ο Γάλλος ηγέτης προβλέπει την κατάρρευση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και σχεδιάζει μία εκστρατεία στην βαλκανική χερσόνησο.

Από την άλλη πλευρά, η διατήρηση καλών σχέσεων με την Πύλη βρίσκεται προς το συμφέρον της Γαλλίας. Από τον 16ο αιώνα, ενώ τα χριστιανικά κράτη έκαναν λόγο για καμία συναλλαγή με αλλόθρησκα βασίλεια, ο Φραγκίσκος άνοιγε νέους δρόμους ρεαλιστικής πολιτικής υπογράφοντας (1536) με τον σουλτάνο Σουλεϊμάν Α' τον Μεγαλοπρεπή τις Διομολογήσεις.

Παρά το συντηρητικό κλίμα που έχει επικρατήσει στην γηραιά ήπειρο μετά την συνθήκη της Βιέννης το 1815, η Γαλλία έχει βοηθήσει εκ των προτέρων όσο καμία άλλη δύναμη στην πνευματική προετοιμασία του Αγώνος. Οι μεγάλοι Έλληνες διαφωτιστές έρχονται σε επαφή με τις προοδευτικές ιδέες της γαλλικής Επανάστασης και τα ιδανικά της Ελευθερίας, της Ισότητας και της Αδελφοσύνης, και εμφυσούν το πνεύμα της εθνικοαπελευθερωτικής προσπάθειας. Σημαντικό είναι το παράδειγμα του Αδαμαντίου Κοραή.

Νευραλγικής σημασίας υπήρξε η δράση των ανθρώπων της διανόησης και των τεχνών προς ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και στροφή αυτής υπέρ των επαναστατημένων Ελλήνων. Πρώτο σημείο-σταθμός που θα προκαλέσει την συγκίνηση της κοινής γνώμης στην Γαλλία (και στην υπόλοιπη Ευρώπη) είναι η σφαγή της Χίου.

Τα επόμενα χρόνια ένα κύμα έμπειρων αξιωματικών του Ναπολέοντα πατούν το πόδι τους στο ελληνικό έδαφος το 1824. Μεταξύ αυτών είναι και ο Κάρολος Φαβιέρος. Όμως παράλληλα η Γαλλία βοηθάει με διάφορους τρόπους τους Οθωμανούς. Ο Ιμπραήμ Πασάς, για παράδειγμα, δημιούργησε τον κραταιό στρατό και στόλο που εισέβαλε στην Κρήτη και την Πελοπόννησο με τις υποδείξεις Γάλλων συμβούλων.

Η Γαλλία λοιπόν καίτοι αντίπαλος της Αγγλίας, δεν κράτησε εξ αρχής ευνοϊκή στάση απέναντι στους εξεγερμένους Έλληνες. Από τη μια το κοινό της δέος με την Αγγλία σε ό,τι αφορούσε πιθανή κάθοδο των Ρώσων στη Μεσόγειο και από την άλλη η εμπορική της ανταγωνιστικότητα με το ελληνικό ναυτικό που έφερνε τους Έλληνες εμπόρους σε κάθε γωνιά και αγορά της οθωμανικής Ανατολής, συνιστούσαν ισχυρούς λόγους αντιπάθειας σε κάθε ελληνική προσπάθεια για ανεξαρτησία. Η γαλλική μοναρχία ανησυχούσε «για την τρομακτική πρόοδο των νέων ιδεών που εκδηλώνονταν κάθε φορά υπό τον μανδύα του ανθρωπισμού»

Το Γαλλικό κόμμα

Ως Συνταγματικό κόμμα ήταν ελληνική πολιτική παράταξη των πρώτων χρόνων ύπαρξης του Βασιλείου της Ελλάδος. Αρχηγός του κόμματος ήταν ο Ιωάννης Κωλέττης και ιδρύθηκε κατά την διάρκεια της δεύτερης εθνοσυνέλευσης στο Άστρος το 1824, όπου εμφανίστηκαν και οι βασικότεροι αντίπαλοί του, που ήταν το Αγγλικό κόμμα του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου και το Ρωσικό κόμμα του Ανδρέα Μεταξά. Το Γαλλικό κόμμα έδρασε κυρίως στη περίοδο της βασιλείας του Όθωνα, όταν ευνοήθηκε ιδιαίτερα από δύο μέλη της Αντιβασιλείας, τον Λουδοβίκο φον Μάουρερ και τον Κάρολο Άμπελ.

Την εποχή εκείνη το Γαλλικό κόμμα ήταν κυρίως το κόμμα των διανοούμενων, αλλά μαζί του είχαν συμπαραταχθεί κυρίως πρόκριτοι, στρατιωτικοί, λόγιοι και έμποροι που είχαν σπουδάσει και διαμείνει στη Δυτική Ευρώπη. Επιφανείς υποστηρικτές του Ι. Κωλέττη ήταν ο Βάσος Μαυροβουνιώτης, ο Ιωάννης Μακρυγιάννης, ο Γεώργιος Κουντουριώτης, ο Κωνσταντίνος Κανάρης και άλλοι, αλλά και ως Κόμμα είχε ενθουσιάσει ιδιαίτερα τον ελληνικό λαό θέτοντας κύριο στόχο την επέκταση του Βασιλείου, σε αντίθεση με τον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο, του Αγγλικού Κόμματος που έθετε πρώτο στόχο την οργάνωση του κράτους και αργότερα την επέκτασή του.

Η παρουσία του Ιωάννη Κωλέττη στην πολιτική ζωή της μετεπαναστατικής Ελλάδας χαρακτηρίζεται από την πρακτική ισορροπιών ανάμεσα στις αντίρροπες πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις, την αποφασιστική παρουσία του ξένου παράγοντα, τη στασιμότητα στην κοινωνική εξέλιξη και τέλος την υποβάθμιση της πολιτικής ζωής στο όνομα του προσωπικού και του κομματικού οφέλους.

(Συνεχίζεται)

Πηγή: pemptousia.gr